

Audrius MUSTEIKIS

ALEKSANDRA BELCOVA: GYVENIMO IR MENO KOMPOZICIJOS

Vienas iš Rygoje veikiančių memorialinių muziejų – Romano Sutos ir Aleksandros Belcovos. Elizabetės gatvėje įsikūrusi kultūrinės atminties sala pristato ryškių Latvijos dailininkų modernistų porą – Romaną Sutą (1896–1944) ir Aleksandrą Belcovą (1892–1981). Toji ryški pora išskirtinė ir tuo, kad išsiskirdavo ir vėl susieidavo. Jis jai, imliai mokinėi, buvo mokytojas, traukęs savitu dvasiniu pasauliu, panašumu į genijų, impulsyviais polėkais. Jis buvo jos dukros tėvas. O kas ji buvo jam? Mūza įkvėpėja? Artima siela? Visur ir visada palaikanti kompanionė? Pameistrė? Į šiuos klausimus, kylančius vertinant Aleksandros BELCOVOS gyvenimą ir kūrybą, mėgina atsakyti kultūros žurnalistas ir vertėjas Audrius MUSTEIKIS, remdamasis pernai rudenį, spalio 12-ąją, Latvijos nacionaliniame dailės muziejuje (LNDM) atidarytos Aleksandros Belcovos parodos medžiaga.

COMPOSITIONS OF LIFE AND ART. WORKS BY ALEKSANDRA BELCOVA

There is a memorial museum in Riga to Romanas Suta and Aleksandra Belcova. This island of the cultural memory on Elizabetes Lane presents Romans Suta (1896–1944) and Aleksandra Belcova (1892–1981), a couple who were prominent 20th-century Latvian Modernist artists. They were also well known for their on-and-off relationship. He was her mentor. His distinctive spiritual life, appearance of genius and impulsive habits appealed to her. He was the father of her daughter. And what was she to him? An inspiring muse? A kindred spirit? A constant companion? An apprentice? Audrius MUSTEIKIS attempts to answer questions posed by the life and work of Aleksandra BELCOVA, using the material from last year's autumn exhibition about Aleksandra Belcova at the Latvian National Museum of Art.

Vienas iš Rygoje veikiančių memorialinių muziejų – Romano Sutos ir Aleksandros Belcovos. Elizabetės gatvėje įsikūrusi kultūrinės atminties sala pristato ryškių Latvijos dailininkų modernistų porą. „Mes vienas kitam tik trukdom“, – dar 1921 metais rašė Belcova. Toji ryški pora išskirtinė ir tuo, kad jie abu atsitolindavo vienas nuo kito ir vėl susieidavo. Jis jai, imliai mokinėi, buvo mokytojas, traukęs savitu dvasiniu pasauliu, panašumu į genijų, impulsyviais polėkais. Jis buvo jos vaiko tėvas. O kas ji buvo jam? Mūza įkvėpėja? Artima siela? Visur ir visada palaikanti kompanionė? Pameistrė?

Nemažo dėmesio sulaukė pernai rudenį, spalio 12-ąją, Latvijos nacionaliniame dailės muziejuje (LNDM) atidaryta Aleksandros Belcovos paroda, veikusi tris mėnesius. Pirmą kartą buvo aprėpta tokia gausi medžiaga: rodyta tapyba, grafika, porcelianas; asmeniniai daiktai; dokumentika. Diduma eksponatų atkeliavo iš Romano Sutos ir Aleksandros Belcovos muziejaus saugyklų ir išskleidė dailininkės kūrybą kaip lobį, kviečiantį pažvelgti į jį naujai, iš įvairių pusių. O gyvenimą išskleidė nelyginant romaną, kuriame netrūksta nei melodramišku, nei tragišku posūkiu.

Straipsniuose apie ryškias asmenybes mėgstama kartoti klisė: čia reikėtų rašyti ne straipsnį, bet romaną. Belcovai ši nuvalkiota frazė tinka kaip niekam kitam. Apie Aleksandrą Belcovą (1892–1981) ir Romaną Sutą (1896–1944) pernai pastatytas spektaklis iškalbui pavadinimu „Meistras ir Aleksandra“ (pjesės autorė – Inga Ābele, režisierė – Ināra Slucka), rodytas Rygoje, Eduardo Smilģio teatro muziejuje. Bet jeigu kas apie juos sukurtų filmą (medžiagos užtektų ištisam serialui), paremtą tikrais faktais ir realiomis detalėmis, veikiausiai kiltų įtarimų, kad konstruojant siužetą daug kas išgalvota, prikurta žiūrovui pritraukti, jo dėmesiui prikaustyti.

Didelį įspūdį darė parodos LNDM visuma. Dokumentinė medžiaga kuo įdomiausiai bylojo apie gana įvairios kūrybos kontekstus, o meno kūriniai – jaudinantis meninis egotekstas – dėstė vingiuotą gyvenimo istoriją. Pasak parodos kuratorės, Sutos ir Belcovos muziejaus vadovės dailėtyrininkės Natalijos Jevsejevovos, „savo tėvynėje Rusijoje tik nedideliam specialistų būriui težinoma Belcova – viena pirmųjų Latvijos dailininkų modernistų“. Pirma tokia ryški moteris Latvijos dailėje. Jevsejevovos monografija apie ją 2014 metais išleista serijoje „Latvijos dailės klasika“.

Su džiaiva nuo jaunų dienų grūmusis Belcova nugyveno ilgą gyvenimą. Butas Elizabetės gatvėje buvo jos namai nuo 1935-ųjų iki mirties 1981-aisiais. Savotišku muziejumi (ar salonu) šis būstas buvo tapęs gerokai anksčiau, čia rinkdavosi daug kultūros žmonių. Sovietmečiu ši elegantiška dama,

madame Šuročka, buvo gyvas liudijimas apie spalvingą tarpukario gyvenimą ir tuomečius meno procesus. Elegantiška, pasikvepinusi ir tobulai susitvarkiusi plaukus ji buvo ir sunčiausiai laikais, ir tada, kai prastai jausdavosi.

* * *

Belcova su Suta susipažino Penzoje, kur mokėsi meno mokykloje ir svajojo apie Peterburgą ir Paryžių. Abu jos tėvai buvo jau mirę. Tėvas – iš baltarusių valstiečių, caro įsakymu kilstelėtas į dvarininkų luomą, motina – ukrainiečio popo dukra, pagimdžiusi šešiolika vaikų ir mirusi džiova. Džiova ženkli ir Belcovos gyvenimą, darė įtaką pasaulėjautai ir galbūt gyvenimo sprendimams. Pasak Jevsejevės, tikriausiai ragino atsiminti, kad laiko maža, todėl nevalia jo švaistyti niekam, reikia siekti meno kaip aukščiausią prasmę gyvenimui suteikiančio dalyko. O dar – nereikia atsakyti, ką šiandien siūlo gyvenimas, nes ryt gali būti per vėlu.

Būrelį latvių dailininkų, Rygos meno mokyklos ugdytinių, į Penzą nubloškė Pirmojo pasaulinio karo audros. Iš Belcovos dienoraščio (1921 m. rugpjūčio 19 d.):

Kartą visai netyčia susipažinau su vienu iš jų – Romanu Suta. Jis ir anksčiau buvo patraukęs mano dėmesį; man atrodė, kad niekada gyvenime nesu mačiusi tokio negražaus ir sykiu tokio originalaus žmogaus. Jis man pasirodė be galo įdomus, nes labai daug kalbėjo apie meną, ko niekada nebuvau girdėjusi, nebent galėjau nujausti. Jo dėka pažvelgiau į meną kitomis akimis <...>, tarytum gimiau iš naujo ir pradėjau tolti nuo savo ankstesnių draugų. Ėmiau dažniau lankytis pas latvius. <...> Mes rengėme vadinamuosius „eterio vakarus“, uostydavom eterį iki užsimiršimo.

Atleistiško sudėjimo, pavydėtinos iškalbos, neabejotinai talentingas, į ekscentriškus poelgius linkęs Suta taps Belcovos gyvenimo vyru, atvers jai slėpiningus meno horizontus ir suteiks daug skausmo asmeniniame gyvenime.

Į Rygą Suta, žadėdamas aukso kalnus, Belcovą „išsikvietė“ 1919-aisiais. Ji tuo metu mokėsi Petrograde, po revoliucijos reformuotoje Dailės akademijoje, garsaus konstruktyvisto Natano Altmano studijoje. Buvo ištinusi nuo bado... Gegužę ji pasiryžo vykti į Latviją, jau nepriklausomą valstybę. Planavo pabūti čia laikinai, bet likimas sutvarkė kitaip. Rygoje Belcova susitiko su buvusiais bendramoksliais ir netrukus įsiliejo į dailės gyvenimą, ėmė dalyvauti parodose. Tai kubizmo periodas. Iškiliasi jos šio laikotarpio darbai – trys „Dekoratyviniai pano“, puošę Sutos motinai priklausiusios vegetarinės valgyklos (kavinės) „Sukubs“ sienas. Pavadinimą „Sukubs“ sugalvojo Suta: sudūrė dviejų žodžių, įvardijusių tuo metu jaunus menininkus žavėjusias meno kryptis – „suprematizmas“ ir „kubizmas“ – pradžias.

1921-ųjų gegužę Belcova rašė apie Sutą:

Jis turi daugybę trūkumų, su kuriais aš negaliu susitaikyti jau penktus metus. Ilgokai, tiesa? Kol kas tai vienintelis mano rimtas prisirišimas ir duok Dieve, kad jis greičiau baigtųsi.

1921-ųjų rugpjūtį:

Praktiniuose reikaluose Romanas pasirodė visiškai nesavarankiškas, netikęs ir iširęs <...>. Mane jis tebemyli, tačiau nebesivaldo, neslepia bjaurių būdo savybių. <...> Vieną aki-

Iš dešinės: Aleksandra Belcova, Tatjana Suta, Romanas Suta ir Romano Sutos motina Natalija. 1929. Romano Sutos ir Aleksandros Belcovos muziejaus nuotrauka

mirką baisiausiai jo nekenčiu, tada staiga jis man kažkuo vėl pradeda patikti, ir nebegaliu pasakyti – myliu jį ar ne. <...> Mes dažnai išsiskiriame, mūsų draugai bandė mus galutinai supriešinti, bet nepavyko.

1922 metų rudenį ji ištekėjo už Sutos. Abudu gavo Latvijos kultūros fondo stipendiją kelionei į užsienį. Išsiruošė į Paryžių, o ten, Monmartro ligoninėje, 1923-ųjų kovą jiems gimė dukra Tatjana. Belcova dar ne sykį keliaus ir į Paryžių, ir į Prancūzijos pietus – gydytis. Kelionės suteiks naujų stimulų kūrybai. „Prancūziškuose“ darbuose – peizažuose, autoportretuose, vietos gyventojų ir klinikų pacientų portretuose – ryškėja „naujojo daiktiškumo“ stilistika. Sąmoningą sodrią Prancūzijos Rivjeros spalvų prigesinimą dailėtyrininkė Natalija Jevsejeva sieja su emocine dailininkės būkle, ypatingu gyvenimo nuolatinėje mirties akivaizdoje pojūčiu.

Reikšmingų pokyčių, siejamų su *art déco* estetika, Belcovos kūryboje įvyko 1925–1927 metais. Dailininkė nutapė savo šedevrus. Tai „Balta ir juoda“ (1925), „Tennisininkė“ (1927), „Autoportretas su dukra“ (1926–1927). Paveikslas „Balta ir juoda“ vadinamas latviškojo modernizmo perlu. Čia pavaizduotos realios moterys: baltoji – tai artimos Aleksandros draugės Austros Ozoliņos-Krauzės sesuo Biruta, kuri ištekėjusi už italo diplomato tapo grafiene Amadori, o

Aleksandra BELCOVA. Autoportretas. 1923. Drobé, aliejus. Latvijos nacionalinis dailés muziejus

Aleksandra BELCOVA. Balta ir juoda. 1925. Drobė, aliejus. Latvijos nacionalinis dailės muziejus

juodaodė – iš Siamo atsivežta Birutos sūnaus auklė. Ozoliņa-Krauze – Belcovos mecenatė, lydėjusi ją gydytis į Prancūziją. Literatė, buvusi Latvijos Respublikos pasiuntinė, turėjusi sąsają ir su Sovietų Rusijos, ir su Vokietijos žvalgyba, neslėpusi savo netradicinės lytinės orientacijos.

Netikėtas Belcovos įkvėpimo šaltinis – japonų kilmės Paryžiaus mokyklos dailininko Tsuguharu Foujitos kūryba. Šis dailininkas, tradicinės japonų *sumi-e* tapybos manierą savo darbuose derinęs su senuoju ir naujausiuoju Vakarų menu, XX amžiaus trečiajame dešimtmetyje buvo itin populiarus. Ryškiausi Foujitos įtakos Belcovai pavyzdžiai – akvarelės „Austros Ozoliņos-Krauzės portretas“ (1927), „Autoportretas su Austros Ozoliņos-Krauzės atvaizdu fone“ (1927–1929), „Senos moters portretas“ (1927).

* * *

1924 metais Suta, Belcova ir dar vienas ryškus latvių dailininkas Sigismundas Vidbergas ėmėsi komercinio projekto – įsteigė porceliano tapybos dirbtuves, bendrovę „Baltars“. Ji gyvavo nei ilgai, nei trumpai – ketvertą metų; 1928-aisiais teko skelbti bankrotą. Užmojų būta ambicingų – parengti nuo-

latinę ištapytų porceliano indų parodą, kuri keliautų po pasaulį. Dėtos rimtos pastangos bendradarbiauti su lietuvių ir estų menininkais, kurti ir bendromis jėgomis kuo plačiau skleisti Baltijos šalių nacionalinę kultūrą reprezentuojantį meną. Todėl dirbtuvės ir pavadintos „Baltars“, t. y. *Ars Baltica* (Baltijos menas). Tai Sutos sumanymas, jis kaip tikras meno vizionierius svajavo apie naujų principų įdiegimą į namų aplinką (balnai, tekstilė, apskritai interjeras). Pasak Jevsejevos, tie principai turėjo susieti latvių liaudies meno estetiką ir tuometinio konstruktyvizmo pasiekimus.

„Baltars“ menininkų kūriniai sėkmingai eksponuoti Tarpautinėje moderniojo dekoratyvinio ir pramoninio meno parodoje Paryžiuje 1925 metais. 1926-ųjų pabaigoje jie atkeliavo į Kauną. Dailės draugijos salone Laisvės alėjoje surengta „labai turtinga ir originališka paroda“, supažindinusi su „mūsų brolių tautos meno kūriniais“. Žinutę apie parodos uždarymą paskelbęs dienraštis „Rytas“ informavo, kad Čiurlionio galerija šioje parodoje įsigijo Romano Sutos „Bajorų šventę“. Didesnės apimties tekste dienraštyje „Lietuva“ dailės kritikas Vytautas Bičiūnas pabrėžė, jog tai „pirmutinė užsienio dailininkų paroda mūsų laikinaj sostinėj“. Jo manymu, „latvių menininkai skaitlingesni ir įvairesni už mūsų“¹, o latvių

Aleksandra BELCOVA. Dekoratyvinė lėkštė „Konstrukcija“. 1926.
Andrio ZIEDO nuotrauka iš LNDM archyvo

dailėje galima išskirti tris kryptis: realistai akademikai; individualistai ir stilistai; moderniausieji (ekspresionistai, konstruktivistai, neoklasikai). Pastariesiems priskirtini ir „Baltars“ autoriai. Kritikas įžvelgė jų artimumą prancūzų modernistams, bet labiausiai jam imponavo Sutos darbų stiliaus ir kolorito savitumas – latviškos dvasios išraiška. Parodoje Kaune eksponuota per šimtą „paveikslų porceliane“, iš jų kiek daugiau nei pusė – Sutos.

„Įdomūs taipogi ir p. Belcovos kūriniai, – rašė Vytautas Bičiūnas. – Esama juose šis tas panašu kaip pas Sutą (‘Motina’, ‘Vaisių pardavėja’). Tačiau kai kur jos kūrinuose gali pastebėti ‘literatūrinę tendenciją’, feljetonizmą (‘Emigrantai Paryžiuje’) arba nukrypimą į egzotizmą (‘Sumatros motyvai’), kurie duodasi pastebėti net tokiuose jos kūrinuose, kaip ‘Dievo Motina’.“

Kiek kitaip akcentus savo publikacijoje „Lietuvos žiniose“ dėliojo Jono Massačio slapyvardžiu pasirašęs autorius. Prisimintas Sutos apsilankymas Kaune 1925 metų rudenį ir jo paskaita Meno mokykloje, kur dailininkas „stengėsi įtikinti savo klausytojus, kad tikrai kubizme ir kituose ‘izmuose’ meno išganymas“. Sarkastiškai pasišaipyta iš, korespondento manymu, skelbtų teorinių postulatų ir praktinių rezultatų neatitikimo, taip pat iš Sutos posūkio į taikomąją dailę. O štai

„Baltars“ porcelianas. Viduryje – Aleksandros Belcovos ištapyta dekoratyvinė lėkštė „Kirpykla“. 1925–1928.
Andrio ZIEDO nuotrauka iš LNDM archyvo

Belcovai rasta gerų žodžių: „Labai nuoširdžiai atlikti kūriniai A. Belcovos. Tai pilnoje žodžio prasmėj dailininkė poetė: jos kūriniai pilni muzikos“. J. Massačio atkreipė dėmesį į „dosnios mecenatės“ Ozoliņos-Krauzės indėlį rengiant parodą.

Šiandien „Baltars“ kūriniais itin susidomėję meno kolekcininkai, bet garbingiausias įvertinimas tas, kad bendrovės porcelianas įtrauktas į Latvijos kultūros kanoną.

* * *

Susidaro įspūdis, kad Belcovos kūryba – nuolatinis stiliaus kismas, permainingo jos gyvenimo analogas. Ketvirtasis praėjusio amžiaus dešimtmetis – naujų paieškų metas. Nutapyta daug portretų, kuriems būdinga lyrinė nuotaika, realistinės vaizduosenos siekis, itin niuansuotas koloritas. Minėtinas tarptautinio pripažinimo sulaukusios latvių aktorės, kino žvaigždės Marijos Leiko portretas (1931), perteikiantis įtampas ir dramatiškumą pilną menininkės vidinį pasaulį. (Aktorės likimas tragiškas: 1938 metais ji sušaudyta Parnavje drauge su visu Maskvos latvių teatro „Skatuve“ kolektyvu.)

Belcova išbandė pastelę, įvairias raizybės technikas, tapybą tušu. Sukrečianti piešinių serija „Rygos getas“ (1941–1942). Nors kūriniai buvo skirti „stalčiui“, galima manyti, jog dailininkė šitaip išreiškė savo protestą. Pasak Jevsejevės, įspūdžių, patirtų lankant gete atsidūrusius pažįstamus, išsakyti meno kalba buvo tarytum terapija, bandymas griebtis jai prieinamos psichinės gynybos.

„Minto portretas“ (1940–1941) byloja apie tikros laimės akimirklį Belcovai atnešusį meilės romaną ir vėlesnius skausmingus išgyvenimus. Lakoniškas ir itin iškalbus įrašas dailininkės dienoraštyje – baisyosios 1941 metų vasaros prisiminimas: *Birželio 14-oji – liūdniausia mano gyvenimo diena. Ištremtas M. Apsiverkiau. Neužmiršau ir neužmiršiu.*

1944-aisiais Belcova su dukra atsidūrė Kuršo katilė. Pakliūti į valtį ar laivelį, plaukiantį į Švediją, nepavyko. Teko pasitikti „saulę iš Rytų“, išgirsti kaltinimus formalizmu, priverstinai lankyti piešimo kursus, tapyti darbininkus ir kolūkiečius. <...> *klausiausi rusų radijo apie parodas ir partijos siūlomas temas. Visos jos herojinės: „Stalinas ir aviacija“ ir pan. Esu pats senamadiškiausias ir pats nereikalingiausias dailininkas. Tokios temos man visiškai ne prie širdies.* Sovietinių metų Belcovos kūrybą (namų aplinka, miesto vaizdai iš balkono, artimųjų ir šeimos draugų portretai, aktai) Jevsejeva sieja su prancūzų intymizmo tradicija.

* * *

Romanas atnešė drobę savo užsakymui, kurį atliksiu aš. <...> Tai jam netrukdo tęsti savo „gešefto“, ramia sąžine padėti parašą ant mano darbo. <...> Siaubinga nuotaika, dvasinio bankroto pojūtis, norisi mirti. <...> Įdomu, ką jis iš tiesų galvoja apie mane kaip dailininkę ir apie save. Jis iš tiesų labai talentingas, bet iki genijaus tikrai toli.

Suta kaip dailininkas jautėsi pranašesnis už Belcovą ir šito neslėpė. Pavyzdžiui, tvirtino, kad moters smegenys negalinčios suprasti kubizmo. Jis nuolat turėjo audringų romanų su moterimis. Belcova pasiaukojamai slaugė jį, rimtai sunegalavusį Vienoje, o glausdamasi šaltame kambaryje pablogino ir taip silpną savo sveikatą. Suta nė iš tolo nebuvo toks

Romano Sutos ir Aleksandros Belcovos muziejaus ekspozicijos fragmentas. Muziejaus nuotrauka

rūpestingas. *Aš jau seniai būčiau sveika, jei kas mane slaugytų. Bet viską darau pati. Keliuosi, kada negalima*, – rašė Belcova viename laiške. Tačiau kai 1941-aisiais pasibaigė ketverius metus užtrukęs jų skyrybų procesas, kartinamas nuolatinė Sutos meilužės aktorės intrigu, po kelių mėnesių šis atlėkė pas buvusią žmoną maldaudamas atnaujinti santuoką. „Verta kentėti, jeigu priežastis – didi asmenybė“, – atsikirsdavo Belcova draugėms, priekaištaujančioms jai dėl per didelio atlaidumo. Jos manymu, moralinį palaidumą su kaupu atsveria erudicija ir talentas. (Tiesa, netrukus Suta priėmė dar vieną stichišką sprendimą – vykti padirbėti į Gruziją; ten irgi susirado meilužę, represuoto advokato dukrą; 1943 metais buvo apkaltintas kaip liaudies priešas ir netrukus sušaudytas; Belcova dar ilgai rašė laiškus į Gruziją ir net gaudavo atsakymus, kad viskas gerai, o tiesą sužinojo tik po Stalino mirties.)

Peržvelgus Belcovos gyvenimą peršasi paralelės su Lietuvoje gyvenusia ir kūrusia dailininke Barbora Didžiokienė (Varvara Gorochova), kurią iš Rusijos „atsivežė“ Vladas Didžiokas. Pastarojo šeima itin nesvetingai sutiko slavę marčią. Sutos motina apie sūnaus vedybas su Belcova sužinojo tik iš spaudos – bijota kategoriško jos pasipriešinimo. Didžiokienė sukrečiantį autobiografinį tekstą apie save pavadino „Mažosios dailininkės gyvenimu“. Šalia augaloto Didžioko ji tikrai atrodė maža, be to, „mažumas“ – tai kritiškas savęs kaip dailininkės vertinimas. Belcovą amžininkai irgi apibūdino kaip miniatiūrinę moterį. O štai jos kritika sau: *Kai žiūriu į pa- baigtą paveikslą, man jis atrodo toks blankus ir nereikalingas, tarsi iš jo būtų ištekėjęs visas kraujas, visos spalvos ir palikusi tik balta*. Didžiokienė – „švelnutė, kuklutė“, pasak

Teofilijos Vaičiūnienės; „kukli, nuoširdi“, pasak Pauliaus Galaunės. „Inteligentiška, taktiška, santūri, švelni“, – tai apie Belcovą. Tačiau emancipuotos moters dvasia abiem nebuvo svetima. Abi jos netruko įsilieti į naujųjų savo šalių dailės gyvenimą, tapo žinomos ir vertinamos, netgi populiarios. Bet abiejų moterystė buvo panaši į kartybių taurę, abi patyrė nemažai asmeninių pažeminimų ir nuoskaudų (Didžiokas atrodo didesnis despotas už Sutą, gal todėl, kad nemenkos apimties egotekste Didžiokienė atskleidė daugybę detalių). Abi išlaikė orumą ir gyvybingumą. Didžiokienė gyveno kur kas sėsčiau už Belcovą, kuri tarpukariu dažnai keliavo po Europą, buvo godi meninių įspūdžių, atvira jų įtakoms. Gal todėl Didžiokienės kūryboje ryškesnis „slaviškasis pamušalas“, kuris buvo ir kritikuojamas, ir pripažįstamas kaip jos savitumo laidas (rusų „Meno pasaulio“ grupės estetika ir dvasia, vis dėlto persmelkta vakarietiško modernizmo: postimpresionizmo ir *art déco* dvelksmo).

Dramatiškos abiejų porų santykių istorijos ir glumina, ir domina.

* * *

Aleksandros Belcovos dukra Tatjana Suta (1923–2004), baletos šokėja, vėliau televizijos žurnalistė, su didžiausia meile saugojo tėvų atminimą. Butą Elizabetės gatvėje su visais lobiais testamentu ji paliko Latvijos nacionaliniam dailės muziejui.

Audrius MUSTEIKIS